

EESTI
POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI

Nr. 25 (339)

23. juunil 1928 a.

VIII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas . . . . . Kr. 10.—
 poolaastas . . . . . „ 5.—
 veerandaastas . . . . . „ 2.50

Siseministeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas . . . . . Kr. 8.—
 poolaastas . . . . . „ 4.—
 veerandaastas . . . . . „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Avatud k. ¹/₂₉—¹/₂₃. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

¹ / ₁ lehek.	Kr. 40.—		¹ / ₄ lehek.	Kr. 10.—
¹ / ₂ „	20.—		¹ / ₈ „	5.—
¹ / ₃ „	13.50		¹ / ₁₆ „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75⁰/₀, tekstis 100⁰/₀ kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) E. Brett, Kanjutulede põhjustest. 2) A. Liit, Näpunäiteid juurdlaste toimetamise alalt. 3) R. Klumberg, Massi hingeelu ja politseiametnik. 4) A. Peterson, Politsei kohtupristavi käsutusse. 5) Ametlik osa. 6) Küsimusi ja kostmisi. 7) Kuulutusi.

Ilmus trükist!

H. TANN

Ilmus trükist!

== Jiu-Jitsu. ==

Nägematu relv endakaitseks.

Siseministeriumi administratiiv-ala kirjastuse väljaanne.

Teine parandatud ja täiendatud trükk.

Raamat sisaldab 66 näitlikku pilti.

Hind Kr. 2.—, politseiametnikkudele Kr. 1.75.

Soovi peale saadetakse raamat ka posti kaudu kätte, kui selle hind
 — — — tasutakse ette. — — —

Kahjutulede põhjustest.

E. Brett.

Eestis oli 1927. a. 899 kahjutuld. Ühes metsa põlengutega tõuseb hävinenud varanduste väärtus 2.814.400 kroonini; seega iga kahjutuli maksab ümmarguselt 3150 krooni.

Kahjutulede põhjused - olid järgmised 1927. a. (võrdluseks võtan 1926. a. omad): hooletus: 1926. a. — 348, 1927. a. — 334, sellest maal 242, linnades ning alevites 92; korratud tuleasemed, korstnad: 1926. a. — 130, 1927. a. 172, maal 144, linnas 28; sädemed, tahma põlemine: 1926. a. — 115, 1927. a. — 79, maal 58, linnades 21; pikne: 1926. a. — 55, 1927. a. — 35, maal 35; süütamine: 1926. a. — 94, 1927. a. 122, maal 106, linnades 16; arvatav süütamine: 1926. a. — 45, 1927. a. 39, maal 36, linnades 3; teadmata: 1926. a. — 128, 1927. a. — 118, maal 85, linnades 33; kokku oli kahjutulesid 1926. a. 955, maal 735, linnades 220, 1927. a. 899, maal 706, linnades 193. Aastaegade järgi oli kahjutulesid 1927. a. talvel 191, kevadel 206, suvel 286 ja sügisel 216. Seega näeme, et ligi 80 % kahjutulede üldarvust on olnud maal, ja seda peaks igapidi kaalumisele võtma vastavad ametiasutused.

Eelpooltähen datud kahjutulede põhjustele tuges näeme, et kaunis suur arv kahjutulede põhjustest jäävad selgitamata või kindlaks tegemata. 1926. a. ja 1927. a. kokku 330 korral ei ole põhjusi korda läinud selgitada. Hooletuse juure tuleks võtta veel korratud tuleasemed, korstnad, sädemed ja tahma põlemine, kokku oleks neil põhjusil 1927. a. — 585 kahjutuld, s. o. kaugelt üle poole kahjutulede üldarvust. Kas aga isikuid neil põhjusil on vastutusele võetud ja karistatud vastavate seaduste põhjal, on mul teadmata, kuid väga huvitav oleks seda teada.

Kahjutulede põhjuste selgitamine tulekeemilisel, kui ka tuletehnilisel teel on võrdlemisi noor teaduslik ala, kuid välismaal praktiseeritakse seda heade tagajärgedega. Kahjuks pean tähendama, et Eesti tuletõrje sel alal veel täiesti välja arendamata, sest tuletõrje võtab peapõhjuseks tule kustutamise, mitte aga väga tähtsa tulekaitse osa, ja nimelt põhjuste selgitamise. Asjatundlikult tehtud vaatlused kahjutulede levimises, suitsu värvis, kahjutule kohal olevad asjad ja esemed, jalajäljed, tule olek, kui temale juhi-

takse vesi, järeljäänud tuha hulkk ja värv, hapniku võimalus. Viimase juures ei liigu tuli igakord alt üles, vaid ka ümberpöörduvalt, jne. annavad põhjuste selgitamiseks küllaldast materjali. Kaunis suur põhjuste mitteväljaselgitamise arv aga laseb oletada, et hooletud inimesed ja tule süütajad püsivad arvamusel, et tuli hävitab kõik kahtlased jäljed, ja siis veeretatakse algpõhjus kas hooletusele või korratud ahjule, korstnale. Toetudes eelpooltoodule, tegutsevad nad teadlikult sel alal edasi. Kui aga sarnastele isikutele kindlaks tehakse, et kahjutule koht pole salajane kiri 5 pitsatiga, vaid need pitsatid on avatavad, ja järeljäänud rusuhunnikud toovad palju saladusi tulekeemilisel, kui ka tehnilisel lahendamisel päevavalgele, siis jääks nii mõnigi kahtlane hooletu teguviis ja kuritahtlik süütamine tegemata.

Politseiinspektor hr. A. Liit'i kokku seatud käsiraamat „Kuritegude jälgimine“ peatükk X „Tulikahjud“, toob küllalt materjali põhjuste selgitamiseks. Igale politseiametnikule ja tuletõrjujale soovitan süveneda sellesse peatükki. Raamatus toodud kahjutulede põhjuste selgitamise kava on hea, kuid aja puuduse tõttu ei saa lähemat selgitust terve tabeli kohta ette võtta, teen seda „E. Politseilehes“ vasta va kava ja küsimustabeli abil.

Tuletõrje peab rohkem huvi tundma kui seni kahjutulede põhjuste selgitamises kui ka ärahoidmises seepärast, et politseile kergendada ja abiks olla selle raske ülesande täitmisel. Et aga kahjutulesid ära hoida, peab nende põhjusi tundma õppima. Pea kõik kuritahtlikud süütajad ei jõua kaaluda peensusteni, kuipalju on tarvis näit: petrooleumi, tõrva jne. süütamise otstarbeks. Seepärast pean teatud põhjustel kuritahtlikust süütamisest tekinud kahjutulede põhjuste selgitamist võrdlemisi kergeks. Iseendast mõista on sealjuures, et juurdlemisega, nagu iga teisegi kahjutule juures, kohe tuleb alata. Raske on kindlaks teha kahjutulede algusi teistel põhjustel, näit: tuletikud laste käes ja ettevaatamata, lohakas ümberkäimine tulega, sest siis ei taha süütaja isik teatud põhiustel ja karistuse kartusel avaldada põhiust, vaid puikleb ja otsib igasuguseid teisi oletusi, mis süü teemalt veeretaks. Sama raske, kui on ta-

beda õppinud ja vilunud tulesüütajat, need oleks süütamised — ajasüütajatega. Tulesüütamine vajab oskust ja praktikat, missugune aga raskelt teostatav; need võiks olla keemikud ja vastavad asjatundjad — sest tule protsess on keemia. Kuid ka siin võib tuua kiirem algjuurdlus, tuletehnik ja tulekeemia kasutamine algpõhjuse ühes kurjategijaga päevavalgele.

Lähem üle kahjutulede põhjustele. Loodusjõud: külm ja süütav pikne. Esimene purustab oma liikumise teel, mis kaunis pikk võib olla, kõik asjad, ilmutab kardetavat väavligaasi, mis vast segatud soodsalt õhuga. Siin võiks nimetada veel samal põhjusel tekkinud tolmu tagajärjel plahvatusi. Süütav pikne ei vajaks lähemat seletust, ta süütab liikumise teel kõik tuldvõtvad ained; seega algab kahjutuli mitmest kohast korraga. Mõlemate põhjuste selgitamise juures on väavli lõhn, mis nii ruttu ei lahku ja pilbastunud ja purustunud ehituse osad kohe alul mõõduandvad. Marud ja orkaanid, mis meil harva juhtuvad, võivad samuti nagu külm pikne purustuse teel esile kutsuda kahjutulesid, purustused on aga suurema iseloomuga, puuduvad näit. terved katuse osad, aksod, aknad jne. Ka tekkiv suurem õhusurve võib korstna kaudu ahjude ja pliitide all oleva põleva materjali välja suruda, mille tagajärg kahjutuli.

Päike. Prantslane Le Chatelin arvestab uurimiste ja katsete varal päikese temperatuuri ligi 7600°. Seega võib meile kasulik päike muutuda õige tihti teadmata kurjategijaks, ja just suure soojuse tagajärjel. Päike kasutab selleks lohakusse jäetud keemilisi ja optilisi vahendeid. Näide: põllumees, kes kuum ilmaga heinamaal töötas, võttis kuue seljast ja pani selle heinaküüni lävele. Mõne tunni pärast nägi tema, et kuub põleb — kustutades selle, leidis ta, et tuli on alguse saanud taskust, kus leidis söekspõlenud tikutoos. Välismaal oli mul juhus viibida toapõlemisel, mis alguse sai kardinast, kus katse järele põhjusena figureeris suurendusklaasi mõjuga 0,5 cm. läbimõõduga õhumull aknaklaasis. Meteorid, need on väga haruldased juhused, valgustan seepärast lühidalt omadusi. Kahju kohal peab leiduma meteoorikive, enamasti nad ise ei süütu, kuid kahjutuli võib alguse saada meteoorikivi purustuse tõttu. Vana meteoorikivi ei saa süütajad tarvitada kuriteo katteks, sest

tema omadused teevad kindlaks vastavad eriasjatundjad.

Isesüütamine. Seda on hr. Liit oma käsiraamatus jaganud 3 peaosas ja hästi valgustanud. Tahan ainult juure lisada, et ka kuivad kiuained: kanep, linad, õled, heinad ja teised sarnased ained, kui nad on kogutud katuse alla nii, et ei ole jäetud ruumi ainete pealispinna jahutuseks, võivad isesüütida, kui kestab kahe- kuni kolmenädaline pöud kuumade ilmadega, iseäranis veel juhusel, kui katuse on kaetud tellis- või grafiitkividega. Vahet võib teha kiire ja pikaldase isesüütamise juures. Viimasel juhusel võib kahjutuli tekkida isegi pärast kolme kuud, ja nimelt: loomatoit, tubakas ja väetisained niiskuse mõjul, lauad, palgid ja rasvane tolm kestva soojuse mõjul, rasvad, õlid (mitte mineraalõlid), värnits, lakid, poonimisvaha temperatuuri vahetuse mõjul. Viimaks nimetatud ainetega läbiimbunud kiuained, nagu puhastusvillad, poonimise ja lakeerimise lapid jne. võivad aga ka mõne tunni möödumisel iseendast süütida. Kui rasvale, õlile, vahale jne. lisame juure mineraalõli, on isesüütamine peaaegu võimatu, sest mineraalained hoiavad seda ära. Poonimise lapid, mis olid kokkusurutult visatud kööki olevasse kappi, süütusid iseendast pärast kaht- ja poolt tundi. Katsel, kus lisati aga sarnastele lappidele juure veidi mineraalõli, ei süütunud need ka temperatuuri tõusmisel. Ka teiste sarnaste katsete juures olen seda näinud, nii on isesüütamine üldiselt väga tujukas. Ta oleneb täiel määral ainete olemusest, koosseisust, õhuvõnkumisest ja temperatuuri muudatusest.

Isesüütamine võib tekkida hõõrumise, kukkumise, löögi ja tõuke läbi, s. o. mehaanilisel teel. Minul oli väga huvitav juhus näha ühes suuremas varietees isesüütamist väikese hõõrumise tõttu kergest kunstiidiiriidest valmistatud kleidiga, mida tarvitas keegi preili etteastumisel. Üldse peetakse kunstiidiiriidet väga tuld kardetavaks, sest valmistamisel tarvitatakse kardetavaid keemilisi aineid. Elekter annab küllalt põhjusi hooletuse tagajärjel isesüütamiseks: elektrilambid, triikraud jne. Esimesena toodud põhjust nägin möödunud aastal teatri-väljännitusele Magdeburgis, kus näitlejad katse näitelava riietusruumis elektrilampe katsetid paberiga, et ära hoida valgustuskumma. Ühe etenduse ajal aga süütus pa-

berist kate. Juhuseid, kus elektritriik-rauad olid kahjutulede põhjusteks, on mitmed teada, nimetan ainult kahjutuld Tallinnas 1. jaanuaril käesoleval aastal Tõnismäel, mis alguse sai elektritriik-rauast voolu mittekatkestamise tagajärjel. Pean tähendama, et pea kõikides meie avalikkudes lokaalides, pidudel jne. näeme elektrilampe kaetud paberiga ilustuse mõttes, kuid see ilustusviis võib kujuneda väga kardetavaks. Isesüttimise põhjuseks võivad veel olla igasuguste mootorite ja transmisioonide laagrid, kui need üle koormatud ja järelevalve all ei seisa puhastuse ja õlituse mõttes.

Ettevaatamatus, õigem nimetus oleks lohakas ümberkäimine tulega. Halvem on aga juhused, kui inimene toimib sealjuures teadmises, et lahtine tuli süütab kergesti. Neid tuleks võrrelda teadlikkude kuritahtlikkude süütajatega, sest siin on inimene olnud tahtlikult hooletu ja seeläbi kahjutule kutsunud esile. Suur osa kahjutulede põhjustest veeretatakse vigaste korstnate, ahjude jne. peale, kuid pean tähendama, et korralikult ja uuemal ajal ehitatud korstnad, suitsutorud jne., kui ka tahmapõlemine neis, ei või saada põhjuseks. Välismaal ei taheta leppida üldse sellega väitega, sest korsten, ahi jne., mis korralikult hoitakse ja puhastatakse vastavate määruste põhjal, samuti ka nende õige ehitus, normaalne küte ja kontroll ei kutsu esile kahjutuld.

Ebaloomulikuna paistab veel põhjus, et sädemed süütavad maja kõrgemal korral näit: põõningu, katuse (kolme- ja rohkem kordsel majal). Dr. v. Schvarzi ja teiste teis leiam arvustuse, et sädemed ei või nii kõrgel süütada, sest säde kustub enne. Korstnaseinte palavus aga võib süütada lähedalolevaid kergesti tuldvõtvaid aineid. Võivad süütuda ka põrandad, laed ja seinad, kui ei ole kinni peetud mõtudest nende ehitamisel, näit: kui ahi on ehitatud vastava aluseta otse põrandale, või jälle, kui aampalke peab kandma korsten, mis ka praegused korstnas tekitab, ja niipalju teisi igasuguseid vigu, mis tehakse kokkuhoiu mõttes ehituste püstitamisel. Auru- katelde, vedurite jne. korstnad, mis ei ole kaitstud sädemete püüdjatega, see on peenikeselt punutud raudtraadist võrguga, on maal suveajal väga kardetavad. Elektri, gaasi ja petrooleumi küte võib saada osalt samadel põhjustel kar-

detavaks, kuid suurem põhjus on teadlik hooletus. Valgustus kahjutule põhjusena on küllaldaselt selgitatud, vajaliku leian juure lisada, et elekter õige kardetav just põhjustel, kui läbipõlenud kaitsekorke asetatakse metallasjadega. Aga ka kaitsekorke parandatakse kodusel teel ja nimelt metall-traadi, tinapabeririba ja muuga, mis ei vasta kunagi ampeeride koormatusele, s. o. sarnane kaitsekorke ei põle läbi, ja ülekoormatud elektrijuhtmed peavad süütuma, seepärast, kui võimalik, kindlaks teha, kas ei ole elektri süütuse läbi tekkinud kahjutule algpõhjuseks kaitsekorgid.

Plahvatuste all tahaksin ainult mainida sageli juhtuvaid tolmuplahvatusi. Tööstuse ja tööstusettevõtete laienemisega kasvab ka ilmtingimata tolmuplahvatuste arv, ja kui kaitseabinõusid tarvitusele ei võeta, saab see igapäevaseks nähtuseks. Tolmu plahvatust selgitada on väga raske, sest tolm ei plahvata igakord ühe ja sama koosseisu ja õhusegu juures. Rasvase tolmu juures ei ole ka sädet või leeki tarvis, ja on seepärast kardetavam teistest.

Plahvatuse peapõhjus on seletatav, et aine väiksemad osad õhus heljumisega on igakülgselt ümbritsetud õhuga, seega on neil võimalik imbuda endasse õhuhapnikku, ning kui vastav koosseis, õhusegu, temperatuur ja säde või leek, plahvatab tolm. Vahest sünnib see kahe järgus ja siis nimetatakse esimest eelplahvatuseks ja teist lõpp-plahvatuseks, näit: kui jahuveskis jahukott kukkudes puruneb ja jahu tolm laiali valgudes kusaigil kõrvalruumis leiab juhuse, s. o. sädeme ehk lahtise leegi plahvatuseks. Olnud eelplahvatus kannab end aga edasi ja lõpeb lõpp-plahvatusega algkohal, nimelt ruumis, kus purunes jahukott.

Kuidas lapsed ja koduloomad võivad algust anda kahjutuledele, on kõigile vast selge ja ei vääri selgitust. Kõik tuldtekitavad ained ja ollused, mis on jäetud hooletuse tõttu laste ette, võivad saada põhjusteks; sest lapsed mängivad meeldi tulega.

Kahjuks pean tähendama, et meil olnud kahjutulede põhjuste statistika on surutud liig kitsastesse piiridesse, ja ei oaku seega küllaldast ülevaadet. Näiteks, puudub isesüttimine, plahvatus ja valgustus; hooletuse mõiste on liig laialdane, see tuleks osadesse jagada; sädemeid ja

tahmapõlemisi oleks soovitav eraldada; pikne ära jätta, ja asemele võtta loodusjõud. Süütamist jagada kahte ossa — kuritahtlik süütamine ja kuritahtlik süütamine teise kuriteo varjamiseks. Teadmata asemele kindlaks tegemata ehk oletatav põhjus, sest ka teadmata põhjuse juures oletatakse põhjust.

Et ka tuletõrjet ligi tõmmata põhjuste selgitamise juure, ühtlasi võimaldades neile avaldada ka teisi andmeid, mis kahjutule juures ilmsiks tulnud, oleks väga tähtis, et tuletõrje esitaks vastavad aruanded vähemalt 24 tundi pärast kahjutuld vastavale politseiasutusele teadmiseks või juurdluse alustamiseks.

Näpunäiteid juurdluste toimetamise alalt.

A. Liit.

(Järg.)

Täieliku ja põhjaliku ülestunnistamise saavutamiseks võetagu juhiseks jällegi tuttavad küsimused: kes, mis, kus jne. Ülestunnistamine omakord peab andma neile täielikud vastused. Rõhkem praktilisse keele tõlgitult tähendaks see järgmist: Ülestunnistaja jutustagu (lastagu jutustada, viidagu sellele üksikasjaliste küsimustega), kuidas, mille tõukel, mis asjaoludel ja millal tekkis temas teo ettevõtmise kavatsus, missuguseid ettevalmistusi ta tegi, millal, kuidas ja millega ta asus kavatsuse teostamisele, teostamise üksikasjad (näit. murdvarguse puhul — mis, millega, kuidas murti, mis varastati ja kus seisis iga asi eraldi), toimetused teo tagajärjel (näit. varguse puhul — sae äraviimine, selle kasutamine, peitmine, jagamine, jälgede ja toimumiseks tarvitatud tööriistade saatus jne.), olid tal kaaslased ja mis osa need etendasid algusest lõpuni.

Kui nüüd antud mõõdupuuga asume mõõtma eespool näitena toodud ülestunnistamise protokoll, siis leiame järgmised tühjad kohad: 1) kavatsuse tekkimine — tõuke andis halb läbisaamine „peremehega“ (kes on see peremees: kahju-saaja või keegi kolmas? millal lahkus teenistusest?). Saadud tõukest tekkis kätemaksu tahe, mis otsustati teostada varguse abil (millal nimelt tekkis varguse otsustus — kohe pärast teenistusest lahkumist, ajajooksul, vahetumalt varguse kordasaatmise eel?) Teiseks tõukeks olnud soov teenida „äratoodavate“ riiete müügiga — pole öeldud sedagi, kelle omad olid need riided (ehk olid koguni ülestunnistaja oma riided, mis teenistusest lahkudes jäid „peremehe“ juure hoiule või panti); 2) ettevalmistused — pole öeldud, kas neid oli või ei olnud; 3) teostamisele asumine — see sündinud „öösel“,

„Pritsu talu aidast“ ning „ükski“; mis kuupäeval ja mis kella ajal lahkus ülestunnistaja kodunt, et minna Pritsu aita, mis teed mööda ta läks? Kui aga asjas oleksid näit. tunnistajad, kes nägid tundmatu toimija teopaigal või selle läheduses ja kirjeldasid ta välimust, siis ülestunnistus peaks sisaldama andmeid ka sellest, missuguseid riideid kandis ülestunnistaja toimimise ajal. 4) Teostamise üksikasjad — see sündinud „ilma abita“, „ukse sissemurdmise teel“, „toodud ära riided“, pole öeldud, missugune üks nimelt murti, mis nimelt ukse küljes murti, millega murti, kust võeti murdmise abinõud, missugused riided nimelt toodi ära, kus seisis need riided äravõtmise silmapilgul; 5) toimetused teo tagajärjel — sootumaks kirjeldamata (kuidas lahkus toimija teopaigalt, kuhu jäid riided ja murdmisabinõud, millal jõudis koju tagasi?). Peale selle on veel juttu mingisugusest „leititud“ pintsakust, mis kuuluvat ülestunnistajale sellepärast, et ta rebinud selle käise kuskil aidaukse juures lõhki. Peab arvama, et ülestunnistaja on kunagi kaotanud selle pintsaku ja aus leidja toonud selle politseisse, kuid jääb arusaamatuks, mis jaoks toimetab konstaabel selle ettenäitamist kahtlusaluse ülekuulamise protokollis. Või on aga sellel pintsakul siiski mingisugune ühendus käsiloleva vargusega? Siis peaks seda selgel sõnal ütleva! Samuti mõistatuslikuks jääb jutt rahast ja isikutunnistusest.

Harilikult arvatakse, et kui läbiotsimisel leiti kahtlusaluse juurest mõni teoga ühenduses seisev asi (varguse puhul näit. varastatud asju), siis pole tal enam pääsmist ja üksikasjaline ülestunnistusprotokoll seega liigne. Tegelikus elus pole see aga igakord kaugeltki nii. Ülestunnistaja võib võtta lähemal ülekuulami-

sel (kohtu-uuri ja juures, kohtus) oma ülestunnistuse (kui see oli pealiskaudne) tagasi, seletades tema juurest leitud asitõenduste saamislugu viisil, mida igakord pole võimalik lükata ümber, näit. leidmisega, kelleltki tundmatult ostmisega jne.

Kui toimimisest võttis osa mitu isikut, kes kõik tunnustavad puhtsüdamlikult üles, siis peab igaljuhul seletused protokolleri ma ääres ulatuses, kuigi seejuures tuleks ette asjaolude kordamine.

Katsumistel nähtud vaatlusprotokollid olid tihti küllalt pikad, ent sama tihti ka küllalt sisuvaesed. Viimase asjaolu katsekomisjon jättis aga alati väljaspoole tähelepanu, kuna tegelikult võib tulla ette andmelagedaid teopaiku, kus ka kõige hoolsam ja asjatundlikum otsimine ei suudaks ilmutada midagi huvitavat ning teisest küljest — eksamiolukorras kokku seatud vaatlusprotokollis sisurikkus oleb suures määras ära katsealuse ettekujutus- ja combineerimisvõimest. Seda suurema tähelepanuga komisjon jälgis nimetatud protokollide välist ehitust, märkides sellest küljest ära terve rea üldiseid puudusi. Need oleks: 1) vaatlusprotokollis puudulik side avaldusprotokolliga, 2) kr. kp. s. § 258 tarvitamine ilma nõuetava põhjendusega. 3) puudulik plaan või plaan sidumata protokolliga, 4) üleliigne venitamine lähema ümbruse kulul, 5) ebakindel kirjeldamisjärjekord ja jälgede ning mahajäetud asjade puudulik kirjeldamine, 6) leitud asitõendused pole võetud protokollis juure, 7) stiilikonarused. Näitena toon vaatlusprotokollis ühe katsealuse tööst, kusjuures sündmus seisis kahjusaaja avalduse järele kasuka ja isikutunnistuse varguses, mis oli pandud toime elumaja eeskoja ukse luku väljasaagimise teel elutoa kõrval olevast sahvrist.

„Määrus: 1927.a. detsembrikuu 19 päeval mina (nimi) N rajooni konstaabel N maal tähele pannes, et kohtu-uurijat kohal ei ole ja tema tulekuni kuriteo jäljed ja muud asjasse puutuvad tõendused võivad kaotsi minna, määrasin: kuriteo kohale ilmuda ja seal ülevaatus ja asitõenduste võtmist toimetada. Allkiri.“

1927. a. detsembrikuu 19. päeval mina NN x-rajooni konstaabel N maal toimetasin ligikutsutud tunnustajate (nimed), kes elavad N vallas N külas, (talude nimed), juuresolekul kr. kp. s. 258. põhjal kuriteopaigal ülevaatus, kusjuures leid-

sin, et NN (kahjusaaja nimi) päralt olev Mardi talu asub N vallas Uuekülas, Mardi talust 100 meetrit lõunapool asub Nõmme ja 200 meetrit Paju talu. Mardi talust 300 meetrit põhja pool on Muru talu, kuna teised talud umbes 1000 meetrit Mardi talust asuvad eemal. Mardi talu põhjapoolsest küljest piirab noor lepa mets, hommikupoolsest küljest karjamaa, kus mõned üksikud kadakapõõsad, lõunapoolsest küljest talu loomalaut ja ait ning selle tagapoolsest küljest lage heinamaa ja õhtupoolsest küljest heinamaa, kus kasvavad mõned üksikud kased. Talu õued ja maja esist lahutab karjamaast ja heinamaast umbes 1½ meetri-kõrgune plankaed. Mardi talu hommikupoolsest küljest 50 meetri kauguselt läheb Uueküla külavahe tee mööda, mis N maanteele viib välja. Talu elumaja, rehetuba ja reheatune on ühe katuse all ja vaheseintega üksteisest lahutatud, elumaja, rehetuba ja reheatune asuvad eesküljega lõunapool, tagumise küljega põhjapool. Õhtupoolse küljes on elumaja, hommikupool elumaja otsas asuvad rehetuba, siis reheatune. Elumaja ees on koda, kust paremat kätt üks uks sahvri, teine uks, mis otse koja ukse vastas, elutuppa ja kolmas uks paremat kätt rehetuppa viivad. Koda, sahver, elutuba ja rehetuba on lahutatud palkseintega üksteisest. Elutoast läheb paremat kätt seinast uks rehetuppa ja seal otsejoones üks uks reheatune alla. Mardi talu välimine kojauks on 1½-tolli pakusest männipuust laudadest tehtud, ukse kojapool küljes kaks kolmetollist põõna. Tähen datud ukse eest servast kesk kohast alates ja sama serva juure tagasi minnes on saetud ukse seest ümmargune 8 tolli diameetri suurune tükk ühes lukuga välja. Ukse servas, piitjala lähedal leidis 1½-tolli laiune ümmargune auk. Koja ukse alt väljas ja koja sees leidis lume peal saepuru ja puurimise teel tehtud puupuru. Väljas elumaja sein ääres koja ukse kõrval maas oli välja saetud ukse tükk, mille küljes oli nelja kruviga kinnitatud raudluk; paremal pool koja ukse kõrval sein ääres maas leidis üks kitsas alt otsast 1½ tolli laiune ja ülevalt poolt 2 tolli laiune, kollaseks värvitud kasepuust pidemega saag. Kojast sahvrisse viiv uks on lukustamata ja lukuta. Sahver on 2 sülda pikk ja 1 süld lai, sahvri õhtupoolse küljes ukse vastas on aken; sahvriil on paekividest põrand. Sahvri põrandal ukse poolt minnes pa-

hemat kätt seina ääres on pruun puust kirst, milles oli 3 patja, sama seina ääres akna pool oli puust nõu, mis oli täis sissetehtud kapsastega. Sahvri paremal pool seina küljes olid 6 tolli pikkused puust varnad, kus varna otsas rippus vana mustast maakalevisest riidest pintsak. Muud iseäralikku sahvris ei olnud märgata. Mardi talu koja ukse juurest

viib rohkesti tallatud hobuse ja inimeste teerada Uueküla tee peale välja. Tähendatud teel mingisuguseid selgeid jälgi ei ole leida. Sündmuse kohalt leitud saag ja ukse tükk ühes lukuga võeti asitõendusena protokolli juure. Sündmuse paiga kohta valmistati plaan, mis stia juure lisatakse. Allkirjad.“

(Järgneb.)

Massi hingeelu ja politseiametnik.

Ralf Klumberg.

Kui suurem arv inimesi on kogunenud gruppide ja ühiselt midagi harutab, siis kerkivad selles esile mõnikord iseäralikud psühholoogilised nähtused. Mitmekesiste vaimuannetega inimesed näitavad tunnetes, mis neis maad võtnud, tähelepanuväärset ühismeelt. Nimetatud koonduse inimesed sulavad üheks uueks hingeliseks tervikuks, mida nimetame massi hingeks. Nii kõneldakse näiteks raasi hingest, rahva hingest, vaimust, mis koosolekul võtnud maad j.m.s.

Need massihinged võivad mitmetes olukordades olla mitmesugused. Kuid siiski on neil rida ühistunnuseid. Panna tähele võib, et mass ilmutab omavahelistel harutlustel teatud tendentsi, ilma et mõistustlikud täiendused ja loogilised tulemused võtaks maad. Mass laseb end juhtida tunnetest. Sellepärast erinevad otsused grupis, kus haritud inimesed, õige vähe otsustest, mida madalal hariduse astmel asuv grupp teeb. Prantsuse filosoof Le Bon kirjutab raamatus „Massi psühholoogia“, et massis ühtuvad akadeemilise haridusega isikud mitteharitutele. Nii, et juhtumisel, kui keegi saanud ühismõtleva inimeste hulga liikmeks, siis kaotab ta omaduse iseseisvalt otsustada ja samuti isikliku vastutuse.

Milline on siis massi moraal? Misugustest teguritest see koosneb ja misugused nendest on olulisemad? Et see tarviduse korral politseiametnikel pole tähtsusetu, siis analüüsime seda lähemalt.

Tuleb tunnustada, et enamalt jaolt on vaated ja moraal massil mitteväärtuslikud. Selleks põhjust annab revolutsioonide ja talupoja-sõdade uurimus. Säärastel aegadel lähevad äritatud rahvahulgad toimingutele, mis kannavad suu-

rel mõõdul tooruse ja mittejaatavuse jooni. Kuid teisal jällegi näitab ajalugu, et mass ka suuri õilseid ideesid valdab ja siis ennastsalgavalt ja kangelaslikult oskab toimida. Tuletagem meele vaid rahvaste vabaduse võitlusi, reformatsiooni ja muud sarnast. Nimetatud väiteid aluseks võttes, võib öelda, et tundmusvald ja moraal koosneb massil mitmesugustest teguritest.

Raasil, rahval ja seltskonnal on omapäraseid iseloomujooni, sest ajalugu ja traditsioon vajutavad oma pitsati neile peale, mis massi hingelisel avaldusil ilmneb. Kui näiteks inglase on pikka mõtlemisviisiga, siis tonkab esiplaanile prantslane temale omase elava vaimu ja meeoluga, sealjuures kergesti vallatud vaimustusest abstraktsetele ideedele. Eestlane jällegi on kannatlik, „pika meelega“, töökas ja sisemiselt tundeline. Venelane püüab unustada minevikku igal tingimusel, ehkki ta sealjuures vaigistamatult kannatab. Just need rahvus-psühholoogilised iseloomu omapärasused mitmetel rahvustel, väärivad kaugele ulatuvat tähelepanu. Nad kujutavad püsivaid tegureid ajaloo sündmustele. Nii oleks näiteks 1789. a. revolutsioon vaevalt usutav Inglismaal, kuna ta Prantsusmaal näitas suurt reaktsiooni.

Toetudes antud motiividele tuleb küsida, kas massi võib juhtida? Et see nii on, seda ei saa eitada. Sageli kasutab nii mõnigi juht oma võimu mitte õiglaselt üldsuse huvide kohaselt. Kuid on ka juhte, kes massi õigluse alusel juhivad, s.t. oma juhi omadusi jaatavalt massi suhtes pühendavad. Osavale juhile kingib mass suurt lugupidamist, sest tema on viimase suhtes kunstnik, kes üldsusele annab värvi ja viimaks sellest loob kuju. Kõik mis see isik ütleb ja

korraldab, on massi arvamisega ühtuv, kõlbline ja õiglane. Ka olgu juhil massi silmis prestiiishi, milles omane tarviline mõõt ja selle alalhoidlikkuse andekus. Ta teadku, et tema toimingud ei tohi leida massis arvustamist, sest siis püsib ta kohal ainult võimu pärast aga mitte üldsuse sümpaatiat tõttu. Juht olgu initsiaator ja massile õpetajaks. Isikliku hinge sügavusest andku ta massile seda sädelevat soojust, mis loob kooskõla.

Politseiametnik puutub kokku kaaskodanikkudega, kes vaatavad eelmise peale kui riigivõimu osalise kehastuse ja kaaskodanikkude julgeoleku ja heakorra kaitsjale. Nägematu massi üksused silmitsevad kuidas ja missuguste abinõudega see kehastus toimib oma ülesannet. Osaliselt sellest tunnustust annab meie avalik arvamine ajalehtede kaudu. Julgen väita, et iga politseiametnik on teatud mõttes meile nähtava või nägematu massi juht, kes juhi omadustega on tuttav. Iga kodanik teab, et politsei meil seisab õigluse alusel. Kui keegi kodanikest juhtub meie maksva korra õiguse normi rikkuma, siis tabab teda teadlikult karistus. Just see arusa-

mine kodaniku poolt, et maksva korra rikkumine nõuab vastavat karistust, seab politseiametniku õigustatud seisukorda tema peale pandud vastutusrikast ülesannet väärselt täitma, mis paneb kodaniku politseiametnikku austama. Massi hing on õrn aparaat, mis kõike rohkem tajub, kui see meile näib. Kui see nii on, siis laskem sammuda julgelt tulevikku teadmise ja veendumusega, et loome massihinge ja eneste vahel tarvilikku kooskõla, mis pandiks, et kodumaa taevavõlvi sina meile kaunimaks osutub kui muidu, et mustamulla maa kaaskodanikkude tugevate käte töö läbi kannab rikkalikku vilja ja et heledad vabaduse kiired langevad pimedassegi urtsikusse. Sest teadkem, veel ei ole hääbunud mõjud ja voolud, mis õonestavalt mõjuvad meie arengule ja edenemisele. Meie mõtlemisviisi halvavad veel mälestused raskeilt aegadelt ja võõra hinge apaatne ja pessimistlik elusuhtumine. Võtkem teadmiseks, et meie noor iseseisvus vajab rõõmsaid töötajaid, kes kõikumatus usus ja tõsise tahtega pühenduksid meie tuleviku kindlustamisele.

Bulgaaria politseist.

Oskar Angelus.

Bulgaaria politsei on riiklikult organiseeritud, tema allub siseministeeriumile, nagu peaaegu igalpool maailmas on läbi viidud.

Siseministeerium omalt poolt jaguneb järgmistesse osakondadesse: 1) administratiiv-osakond, 2) tervishoiu-osakond, 3) politseidireksioon ja 4) sotsiaal-osakond. Administratiiv-osakonna juhiks on peasekretär ja selle osakonna peaülesanneteks on: ministeeriumi koosseisude ja eelarve küsimused, provintside pealike ametisse nimetamine ja neile instruksioonide andmine, ja valimistega ühenduses olevad küsimused. Olgu siin kohal tähendatud, et Bulgaaria on jaotatud 16 provintsi, kusjuures iga provints jaguneb kreisidesse; kreiside arv provintsidest pole ühesugune ja kõigub viie ja kaheksa vahel. Tervishoiu või rahvatervishoiu osakonna eesotsas seisab direktor; selle osakonna ülesanded on umbes samad nagu meie end. tervishoiu

peavalitsuse ülesanded. Sotsiaal-osakonna peaülesanneteks on seltside registreerimine ja siis veel mõningate teiste küsimuste lahendamine, mis ühenduses töökaitsega.

Politseidireksiooni juhatajaks on politseidirektor, kellel väga laialdased võimupiirid. Tema ei korralda üksi politsei sisemist elu, ei lahenda üksi küsimusi, mis on ühenduses politseiteenistusega, vaid tema teeb korraldusi ja annab käsked ka provintside pealikele, s. o. kuberneridele. Ses mõttes on temal ministri abi õigused ja tema korraldused algavad alati sõnadega: hr. ministri käsul jne. Bulgaaria siseministril tulevat seal maksva korra järgi õige vähe tege mist teha poliitiliste asjadega, kõik tehakse ja korraldatakse politseidireksiooni poolt ja ainult tähtsaid ja poliitilisi ja põhimõttelisi küsimusi lahendab minister ise.

Teiseks politseidireksiooni iseärasu-

seks Bulgaarias on see asjaolu, et politseidirektori abiks on pealinna, Sofia, politseiülem ehk politseikomandant, kes ühtlasi on terve Bulgaaria mundrikandja politsei juhiks. See põhimõte pole viidud läbi koosseisude kokkuhoidmise pärast, vaid puht-praktilistel kaalutlemistel. Nimelt selgus peale Sofia atentaadi, mis teatavasti toime pandi Sofia peakirikus ja mille ohvriks langesisid paljud isikud, nende seas ka Sofia politseikomandant, et pealinna politseiülemal peab olema laialdane võim selleks, et igal ajal oma initsiatiivil võtta ette tarvilisi samme julgeoleku ja maksva riigikorra alahoidmiseks nõu küsimata ja käske ning korraldusi ülemuselt ootamata. Teiselt poolt komandeeritakse kohtadelt pealinna peahatilti palju välisametnikke, kes siis juba lähivad otsekohe pealinna politseijuhikorraldusse. Tegelikult muidugi pole Sofia politseikomandant politseidirektori abiks, kes asju ajab direktiooni osakondade juhatajate abil, ainult välispolitsei suhtes võiks Sofia politseikomandanti ka tegelikult lugeda politseidirektori abiks.

Bulgaaria politseidireksioon jaguneb omalt poolt nelja allüksusse, nelja osakonda. Need on: 1) poliitiline osakond (poliitiline politsei), 2) kriminaalosakond, 3) administratiiv-politseiline osakond ja 4) intendantuur- ehk majandusosakond.

Poliitiline osakond on poliitiline politsei, mille koosseisud muu seas on salajased ja eelarve harutamisel parlamendis ja selle komisjonides harutusele ei tule. See osakond jaguneb veel allüksustesse ja nimelt: a) siseteenistuse jaoskond, kus teigest tehakse võitlusega n.-nim. sisemiste vaenlastega, eeskätt kommunistidega ja mitmesuguste salaorganisatsioonidega. See jaoskond on kõige tähtsam esimeses politseidireksiooni osakonnas. Peaaegu sama tähtis on ka b) välisteenistuse jaoskond. Siia kuulub vastuluure ja võitlus spionaashi vastu. g) Ajakirjanduse büroo on kolmandaks jaoskonnaks esimeses osakonnas, selle jaoskonna ülesanded on üldiselt samad, nagu samalaadiliste asutuste ülesanded teistes riikides.

Kriminaalosakond jaguneb järgmistesse jaoskondadesse: uurimise jaoskond, mille koosseisu kuuluvad kriminalistikohitu-uurijad, identifikatsiooni jaoskond ühes daktiloskoopia keskbürooga, keemiline laboratoorium ja politseikoerte jaos-

kond. Peale selle antakse selle osakonna poolt välja trükitult üleriiklik otsimisleht, mis saadetakse kätte kõikidele politseinikkudele ja prokuröridele. Ka selle osakonna koosseisud on salajased ja ei kuulu avaldamisele ega harutamisele eelarve korras. Kriminaalpolitsei osakonna juures asub eriline arestimaja, kus kinni peetakse isikuid, kes esialgse uurimise all viibivad. Politseikoertele pannakse Bulgaarias suurt rõhku. Seal on läbi lõõnud kaks koeratõugu, keda tarvitatakse politseikoertena, need on n.-n. dobbermannid ja Siberi tõugu hundikoerad. Koeri tarvitatakse peasjalikult bandiitide tagaajamisel ja kurjategijate salkade likvideerimisel, peale selle aga ka politseiametnikkude kaitseks, kui neil tuleb teenistuskohuste täitmise tõttu üksinda liikuda maal, metsades, soodes jne. Politseikoera ei kasutata harilikult kurjategija leidmiseks teopaigal leitud esemete abil; ollakse arvamisel, et koer suudab siiski ainult harukordsetel juhtumustel siin midagi ära teha: jäljed peavad olema veel üsna värsked ja teopaik peab olema puutumata (s.o. kõrvaliste isikute poolt tallamata), et koer suudaks kasulik olla. Väga tähtsaks aga loetakse koera just ametniku kaitsjana ja otsekohe kurjategija tagaajajana.

Administratiiv-politseiline osakond jaguneb ka allüksustesse, need on: passide jaoskond, aadressbüroode jaoskond, autode büroo (liikumise reguleerimine ja ühtlasi kõik eksamid ja load jne. autojuhtidele ja teiste jõuvankrite juhtidele), kombusbüroo ja lõhkeainete büroo. Selle osakonna ja samuti ka viimast, s.o. majandusosakonna koosseisud on vastandina esimese kahe osakonna koosseisudele juba avalikud ja kuuluvad harutamisele eelarve harutamise puhul parlamendis. Selle osakonna alla käib ka Bulgaaria raudteepolitsei ehk tapipolitsei, nagu seal nimetatakse. Suuremates linnades (Sofias, Plovdivis, Burgases jne.) on tapipolitsei keskkoh, seal asuvad selle politsei kohalikud komandandid. Teistes kohtades on ülemuseks politseiametnik, kes vastab oma aukraadi, teenistusülesannete ja võimupiiride suhtes umbes meie konstaablile, kellele alluvad mõned van. kordnik ja kordn., arv ripub ära koha tähtsusest. Tapipolitsei ülesanded on kahesugused: tema alla

käib raudteede kontroll julgeoleku mõttes ja raudteede kaitse, valve korra järgi raudteedel ja jaamades jne. ja vangide edasitoimetamine raudtee kaudu, keda saadetakse tapi korras ühest paigast teise. Igal tapipolitsei jaoskonnal on muidugi oma rajoon, mida vastava jaoskonna ametnikud kontrollivad ja kus nemad korda peavad ning üldist välispolitsei teenistust kannavad. Mis puutub passide jaoskonda, siis seisab selle pealesanne piiridel asuvate passibüroode kontrollimises ja neile juhtnõuandmises. Piiridel asuvad igas piiripunktis erilised passibürood, kus kontrollitakse sissesõitvate ja väljasõitvate isikute passe. Passid ise antakse välja kreiside politseiülemate poolt, kellel on õigus ka viisume anda, kuid ainult igakordsel vastava inspektori teadmisesel. Sofia ja Sofia kreisis annab aga passe välja juba siseministeerium ise ja nimelt politseidirektiooni passijaoskond. Komblusjaoskonnas töötavad nii nais- kui ka meesametnikud, kusjuures aga selle jaoskonna ülesanne seisab ainult avalikkude naisterahvaste registreerimises ja kontrollis, s.o. arstlises kontrollis. Muud võitlust prostitutsiooni vastu peavad omavalitsused, eeskätt muidugi mõista linnad. Eriliselt raske olevat võitlus kõiksuguste kupeldajate vastu, keda suuremates linnades leiduvat õige suurel arvul. Selle jaoskonna järelevalve alla käivad ka mitmesugused lõbustusasutused, nagu tantsulokaalid, kabareed, café-chantaniid jne.

Majandusosakonna ehk intendantuuri ülesanded on puht-majanduslikud: eelarvete kokkuseadmine, varustuse muretsemine ja väljaandmine ning arvepidamine, palgamaksmine jne. kuuluvad selle osakonna ülesannetesse.

Nagu juba eelpool tähendatud, on Bulgaaria välispolitsei juhiks Sofia politseikomandant. Bulgaaria välispolitsei jaguneb 16 inspektoraati, mis vastavad 16 provintsidele. Kohapealseks otsekoheks välispolitsei ülemuseks on inspektor, kes aga allub kubernerile, provintsi pealikule. Tema ülesandeks on peasjalikult politseiametnikkude ettevalmistamine teenistusele, õppused, hoolekandmine varustuse saamise eest jne., temale alluvad ka n.n. salajased agendid, s.o. poliitilise politsei ja kriminaalpolitsei kohapealsed ametnikud, temale allub ka

veel politseiline kohtu-uurija, nagu kohtu-uurijat nimetatakse Bulgaarias. Agentide arv provintsis on kõikuv, rippuvalt provintsi suuruselt ja tähtsusest, harilikult ei tõuse nende arv üle 20 ja ei lange alla 12. Kreisides on politseijuhtideks eelpool tähendatud mõttes kreisi politseiülemad. Suurtes ja tähtsamates linnades, nagu Sofias, Plovdivis (Filipopolis), Burgases, Varnas, Ruusas jne. on sisse seatud eriline politseimeister ehk politseikomandant, kes on mundrikandja politsei ülemuseks. Sofia politseikomandant on ülemuseks niihästi mundrikandjale politseile kui ka salajastele agentidele.

Sofias asub ka politseikool, millest allpool veidi pikemalt, mille peavad tegema läbi kõik kordnikud ja konstaablid. Kordnikkudele kestab kursus kolm kuud, vanemkordnikkudele neli kuud ja konstaablitele kuus kuud. Politseiteenistusse võib võtta ainult isikuid, kes on teinud läbi sõjaväeteenistuse. Kordnikkude kohtadele võetakse isikuid mitte üle 30 aasta vanuse, kuna politseiohvitseride kohtadele võivad tulla ka vanemad isikud.

Pensiooni hakatakse maksma pärast 20-aastasest teenistust, kusjuures pole tähtis kui vana on politseinik, nii võib, näiteks, ametnik, kes 21-aastaselt juba politseiteenistusse on astunud, saada pensiooni 41. eluaastast peale. Politseiametnikkude teenistuse ja pensiooni reguleerib eriline politseiteenistuse seadus. Üldine politseiametnikkude palk pole kõrge, nii, näiteks, saab politseidirektiooni osakonna juhataja kuus 9000 leevat, s.o. umbes 250 krooni, vanemad agendid saavad 5000 leevat ja teised agendid 2500 leevat kuus, viimastel antakse erijuhtumustel veel eritasu. Seejuures aga ei saa politseiametnikud enam muud tasu, muu seas ei ole ka arstiline abi riigi kanda, vaid selle peab tasuma igaüks ise.

Sofia politseikomandantuur jaguneb järgmistesse allüksustesse: väliskaitse, majandus, üldine kantselei, sekretariaat (süüa kuulub ka komandandi adjutant), kriminaaljaoskond, sanitaarjaoskond, politseikool.

Majandusjaoskonna alla käib peale muu veel leitud asjade büroo ja ametnikkude matusekassa, mis on poolametlik ettevõtte ja kuhu iga ametnik maksab

igal kuul teatava summa, mille saavad tema omaksed tema surma puhul või tema ise teatava aja pärast ehk teenistusest lahkumisel.

Üldisele kantseleile allub peale teiste asjade veel liikumise korraldamine Sofias, siis ka tänavkauplejate küsimus ja teaatrite ja kinode järelevalve ja korraldamine neis.

Kriminaaljaoskonna juures asub väga täpne kartoteek, kuhu märgitud kõik isikud, kes kunagi millegipärast on karistatud. Selle jaoskonna juures on ka eeluurimise aktid, seal toimetatakse uurimisi ja juurdlusi.

Sanitaarjaoskonna juures asub esimese abi andmise punkt, haigemaja, kuhu paigutatakse isikuid kellel puudub igasugune võimalus ennast ravitseda raha puudusel, ja keda kusagilt haigetena leitud, ja ambulatoorium politseiametnikkudele.

Politseikool Sofias on ainus Bulgaarias ja sinna komandeeritakse ametnike tervest Bulgaaria politseist. Koolis peetakse erikursusi komissaridele, agentidele, vanem-kordnikkudele ja kordnikkudele ning konstaablitele. Kooli juures asub ühtlasi ka üldine politseimuuseum, oigemini kriminaalmuuseum, mis praegu veel lõpulikult pole korraldatud, mis aga õige rikas huvitavate esemete poolest. Nii leidub seal, näiteks, suur kapp sõjariistadega, mis ära võetud suurtelt röövsalkadelt. Sõjariistadena on need röövlid tarvitanud: nuge, haamreid, vikateid, revolvreid, jahipüsse ja vintpüsse. Õige levinud näib olevat Bulgaarias, nagu üldse lõunamaal, valeraha tegemine — muuseum on rikas kõiksuguste sisseseadete poolest, mis määratud vale-leevade tegemisele, dollarite võltsimisele jne. Võltsitakse nii paberraha kui ka metallraha ja mõned muuseumis leiduvad rahad, eriti paberrahad (näit. 20-dollarised rahad) on väga osavasti ja hästi järele tehtud. Võltsimistest võtavad osa nii lihtkurjategijad kui ka intelligented ja haritud inimesed. Ka pommide valmistamine näib olevat moes, või oli seda vähemalt, mida tõendavad nii mitmedki halvasti või hästi valmistatud käsigranaadid.

Isik, kes soovib astuda politseiteenistusse, määratakse kõigepealt politsereservi; kui ta seal on rahuldavalt teeninud kaks kuud ja politseiteenistust vä-

he tundma õppinud, määratakse ta politseikooli, kus ta läbi kuulab kolmekuulise kursuse. Koolist läheb politseinik jaoskonda ja teenib seal üks aasta, mille järgi ta uuesti 2½ kuuks saadetakse kooli. Isikud, kellelel vähemalt gümnaasiumi kolme klassi haridus, võivad saada vanemateks kordnikkudeks. Selleks peavad nad kooli läbi tegema, nagu eelpool tähendatud, ja siis veel kolm aastat politseis teenima. Pärast kolmeaastast rahuldavat teenistust võib neid uuesti kooli saata, kus neil tuleb viibida 3—4 kuud ja siis võidakse kordnik nimetada vanem-kordnikuks.

Raskusi teeb kooli korraldamisel raha puudus. Eelarve korras kooli jaoks raha ei anta ja kool peetakse üleval muudest summadest. Kooli hoone on võrdlemisi vilets, kuid eeskujulikult puhas. Varemattel aegadel asus (vist türgi ajal) selles hoones vangimaja. Suurt rõhku pannakse koolis spordile, samuti võetakse põhjalikult läbi Jiu-Jitsu. Minu koolis viibimise ajal harjutati parajasti Jiu-Jitsut, kusjuures õpetajaks oli keegi noor politseiohvitser, kes läbi teinud Berliini kehakasvatuskooli ja arvatavasti ühel ajal meie politseikooli abikomissar Tann'iga seal on õppinud; kahjuks ei läinud korda õpetaja nime teada saada. Silma paistis vahe pealinna ja provintsi ametnikkude-õpilaste vahel. Koolis on kordnikkude kursustel alati kaks rühma: üks koosneb pealinna meestest, teine provintsi omadest. Nii välimuselt kui ka õppuste läbiviimiselt olid pealinna mehed provintsi omadest kaugelt ees. Ka toit näib koolis olevat õige hea. Öhtune supp oli parajasti valmis, seda anti maitsta politseikomandandile, kelle saatel ma viibisin koolis, ja minule. Supp oli väga maitsev, ainult veidi piprane põhjamaalasele, kuid lõunamaal armastatakse väga pipart. Jiu-Jitsu õppusi saatis orkester, mis koosnes politseiametnikkudest ja mille juhatajaks tuntud Bulgaaria muusikamees.

Sofias asub ka eriline politseieskadrone, meie ratsapolitsei taoline asutus. Peale selle on seal veel neli politsereservi, mis asuvad igaüks ise kohal linnas. Igal reservil on kasutada oma autod, mille abil võib vastav meeskond alati kiiresti jõuda tarvilikku kohta.

Üldse jaguneb Sofia 10 jaoskonda 1070 politseinikuga; peale selle on seal

veel 150 kantseleiametnikku ning teatav arv poliitilise ja kriminaalpolitsei agente. Iga jaoskonna peale tuleb umbes 10 kriminaalagenti, kellel on jaoskonna kantseleis oma eriline ülemus, kes omalt poolt allub jaoskonna juhile. Jaoskonnad on niiviisi korraldatud, et iga 20—30 tuhande elaniku peale tuleb üks jaoskond.

Minule näidati 4. jaoskonna kantseleid. See jaoskond on kõige suurem elanikkude arvu poolest (36.000 hinge), tema on ühtlasi ka kõige tähtsam jaoskond, sest tema piirides asuvad kõik ministeeriumid, kuninglik loss, parlament jne. Seejuures on jaoskonnades jaotus viidud läbi niiviisi, et südalinn ei kuulu ühe jaoskonna alla, vaid on jaotatud mitme jaoskonna vahel. Mundrikandjaid politseinikke on 4. jaoskonnas 240, meie oludega võrreldes õige palju, kuid Sofias peetakse seda arvu veelgi väikeseks ja tahetakse, kui vähegi võimalik, katsuda arvu suurendada. 4. jaoskonna kantseleis asub ka Sofia politsei telefonikeskjaam.

Huvitavalt on seatud sisse politseikomandandi kabinett. Selles leidub kõigepealt omaviisi telefonikeskjaam, mille abil komandant saab otsekohe ühendust niihästi politseiasutustega linnas, kui ka teiste tähtsate asutustega, siseministeeriumiga, sõjaväega, parlamendiga, lossiga jne. Kahele nupule vajutades alarmeerib komandant terve pealinna politsei. Kui vajadus seda nõuab, katkestab komandant kõik telefonikõned, mis peetakse politseiasutuste ja teiste asutuste ning isikute vahel, nii et tal võimalik on

käske anda, kellele vaja, ära ootamata kõrval. isikute kõnede lõppu. Suur tabel näitab postide asumispaiku linnas, kusjuures kohal, kus post peab seisma, on liinaplaanil väike elektrilamp. Kui post välja läheb, valgustub lambike, nii et komandant võib igal hetkel näha, missugused postid on väljas: temal tarvitseb ainult voolu lambikestesse lasta. Hiiglasuur diagramm näitab kuritegude arvu liigitatult üksikutesse aladesse, mis on iga päev toime pandud. Sama diagramm näitab ka, kuipalju kuritegudest on tehtud avalikuks ja nimelt missuguse jaoskonna poolt. Teine diagramm näitab möödunud aastate kuritegevuse üldpiltte kuude viisi: seal näeb samuti kuipalju on mingisuguseid kuritegusid toime pandud, kuipalju avalikuks tehtud ja kuipalju selgitamatuks jäänud aasta lõpul. Politseikomandandi abi kohuseid täidab komandantuuri sekretär.

Liikumismärgid tänaval on saksa mustri järgi korraldatud. Politseikooli juhataja on saanud erihariduse Viinis, kehakasvatuse instruktor — Berliinis. Ja saksa mõju on Bulgaaria politsei organiseerimisel silmnähtav. Juhtivad ametnikud on endised ohvitserid politseidirektoriga eesotsas, kes on vene kindralstaabi kolonel.

Praegu on Bulgaaria politsei organiseerimine, mis hoogu sai 1925. a., täies hoos, ta pole veel lõpule viidud, mistõttu siin ja seal tundub veel ühtluse puudus, kuid kindlasti on pandud hea ja tugev alus, mis paistab silma ka vähikule Sofia tänavatel.

Dubrovnik (Raguusa), 1. juunil 1928.

Politsei kohtupristavi käsutusse.

Konstaabel A. Peterson.

Ts. kp. s. § 1026. näeb ette politseiametniku abiksolemise kohtupristavile, kui viimane toimib oksjoni tsiviilnõudmise rahuldamiseks. Neid oksjone tuleb ette eriti viimasel ajal õige tihti. Politseiametnik ilmudes võlgniku juure konstateerib, et võlg on tasutud ja kohtupristav ei ilmugi. Sama nähtus kordub ka teises ja kolmandamas kohas, nii et konstaabel kellel vast teise rajooni ossa oleks tarvis olnud sõita, pidi nüüd terve

päeva olema sõidus ja ootama kohtupristavi, sest mõnikord tuleb ette juhu-seid, kus võlgnik keeldub seletamast, et võlg on tasutud. Sarnased sõidud on minu arvates täiesti ülearused ja küllaltki tülitavad ja kui võtta kokku sarnaste sõitude peale kulutatud aeg, siis teeb see õige palju. On ju tõsi, et kohtupristav vajab täiesti politsei abi, kuid ainult sel juhtumusel kui ta sõidab toimima oksjoni, aga, nagu tähendasin, on

enamjagu võlgnikke tasunud ära oma võla ja peab vaid konstaabel käima läbi kõik kohad, kus oli oksjon kuulutatud välja.

Minu arvates oleks sellastest ilma- aegsetest väljasõitudest ülesamine õige lihtne, kuna on olemas kohtupristavil telefon, samuti ka paljudel konstaablitel, ja kuigi viimastel pole telefoni, siis on ligidal vallamaja, kus telefon olemas. Kõige lihtsam ja kergem oleks, kui kohtupristav otseteed teataks telefoni teel konstaablile, et väljakuulutatud oksjon jääb ära. Võiks seda teha ka kirjateel, aga teine kord juhtub, et võlg tasutakse oksjoni eelpäeval, siis ei saabu kiri enam konstaablile.

1926. a. esinesin sarnase ettekandega oma ülemusele, kes ettekannet toetas, ja

tagajärg oli see, et paaril korral kohtupristav teataski oksjoni ärajäämisest, kuid rohkem pole enam midagi kuulda sarnastest teadaannetest. Võib olla, esineb sarnane asi küll ainult Võrumaal, sest teistest maakondadest pole mul kahjulks andmeid, aga oleks siiski väga soovitatav ja konstaablite poolt tervitatud niisuguse korralduse tegemine.

Võib kerkida esile küsimus, et selle teatamise süsteemiga on seotud kulud, kuid neid võiks ehk kohtupristav nõuda sisse võlgnikult, kuna kulud on ikkagi tingitud tema pärast, ka riigile ei teeks see siiski üleliigseid kulusid, võib ju ka veel teatada telefoni teel jaoskonda, kust teade, kui kohalik kõne konstaablile, ei läheks palju maksma.

Ametlik osa.

Käsk kiri 16. juunist s.a. nr. 42. siseministeeriumile.

Nõmme jaoskonna politseikomissar Voldemar Holm on kinnitatud teenistuse huvides Võru jaoskonna politseikomissariks, arvates 1. juulist s.a.

Põltsamaa linna rajooni konstaabel Ernst Braun on kinnitatud poliitilise politsei 2. järgu assistendiks, arvates 1. juulist s. a.

Käsk kirjaga 19. juunist s.a. nr. 43. siseministeeriumile.

Raudteepolitsei komissar Aleksei Ivask on määratud omal palvel Nõmme jaoskonna politseikomissariks, arvates 1. juulist s.a.

Politseidirektori käsk kiri 19. juunist s.a. nr. 9.

Uue-Kariste rajooni konstaabel Pärnumaal Ado Viik on vabastatud ametist

omal palvel pensionile mineku puhul, arvates 1. juulist s.a.

Viljandi-Pärnu abiprefektuuri konstaabel Mihkel Koit on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. juulist s.a.

Lääne-Saare prefektuuri konstaabel Martin Umber on vabastatud ametist omal palvel, arvates 1. juulist s.a.

Politseidirektori määrusega on tühistatud

Paatsalu vallas, Vatla asunduses elutseva Priidu Jaani p. Allmanni laskeriista luba jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas.

Politsei-peavalitsuse poolt on luba antud

Nikolai Fromholdi p. Hindreus'ele laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks Lihula alevikus, maksvusega 16. juunini 1929. a.

Küsimusi ja kostmisi.

Nr. 160. „E. P.“ Küsimused. Kas tasutakse välispolitsei ametnikule maal (konstaablile) tema komandeerimise puhul laadale korrapidamisele, mis tema alalisest elukohast ja ühes sellega rajoonist 20 km. eemal, päeva- ja sõiduraha? Kust tuleks lugema hakata ärasõidetud kilo-

meetreid, millede eest õigus tasu saada, kas konstaabli või rajooni piirist? Seni ni ei ole nende komandeerimiste eest sõidu- ja päevaraha makstud, kuna nad seda õigustatud oleksid saama „R. T.“ nr. 54, 1927. a. seaduse ja „R. T.“ nr. 93 — 1927. aasta määruse põhjal.

Vastused. 1) Ja tasutakse. 2) Konstaabli asukohast.

Nr. 163. —I. Küsimus. Kas maa jaosk. abikomissaril, kellel pole kindlat sõiduraha ette nähtud, on õigus saada päevaraha prefekti korraldusel ametias-

jus maale komandeerimise puhul. Jaataval korral missuguse liigi järgi?

Vastus. On õigus saada. Liigid ja normid avaldatud „R. T.“ nr. 113 — 21. a. ja nr. 54 — 27. a.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Staub, Marta Villemi t., v. a. Põltsamaa alevival. 9. 6. 25. a. nr. 414.

Lippus, Eduard Ado p., v. a. Pajusi vallaval. 15. 1. 20 a. nr. 611.

Mittal, Mihkel Jüri p., v. a. Haljala vallaval. 6. 3. 25 a. nr. 270.

Spielberg, Johannes Aleksandri p., v. a. Vihula vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 420.

Rosenberg, Jakob Tõnu p., v. a. Sõmeru vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 685.

Elevant, Eduard Aleksandri p., v. a. Voka vallaval. 20. 9. 20 a. nr. 1194.

Alasi, Albert Ida p., v. a. Püssi vallaval. 29. 12. 24 a. nr. 292.

Käcrt, Richard Andrese p., v. a. Rakvere Linna pol. ülemalt 21. 4. 21 a. nr. 6088.

Mehu, Sinaida Hansu t., v. a. Võisiku vallaval. 12. 2. 20 a. nr. 409.

Vollmüller, Juuli Joosepi t., v. a. Haljala vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 297.

Siru, Liisa Mihkli t., v. a. Narva linna pol. ülemalt 20. 2. 20 a. nr. 20347.

Aalman, Eduard Mardi p., v. a. Jõhvi vallaval. 1920. a. nr. 1321.

Ott, Aliide Roberti t., v. a. Võisiku vallaval. 4. 11. 20 a. nr. 958.

Parik, Johan Jaani p., v. a. Soosare vallaval. 19. 2. 25 a. nr. 190.

Kull, August Friedrichi p., v. a. Jäärja vallaval. 7. 12. 20 a. nr. 726.

Veiderpass, Toomas Jakobi p., v. a. Saksi vallaval. 12. 1. 19 a. nr. 455.

(42046)

Birkholts, (sünd. Looper), Leena Johani t., v. a. Taagepera vallaval. 25. 11. 20 a. nr. 488.

Viiding, Jaan Villemi p., v. a. Hummuli vallaval. 13. 3. 25 a. nr. 220.

Darch, Jaan Mardi p., v. a. Taagepera vallaval. 2. 7. 23 a. nr. 67.

Laks, Karl Karli p., v. a. Hummuli vallaval. 17. 12. 19. a. nr. 651.

Sumberg, Marie Peedu t., v. a. Lõve vallaval. 26. 11. 20 a. nr. 383.

Mesi, Ernst Johani p., v. a. Haanja vallaval. 30. 8. 21. a. nr. 1886.

Tsinkmann (Ziukmann), Minna Aleksandri t., v. a. Tartu maak. pol. ülemalt 14. 12. 19 a. nr. 360.

Schults, Andres Jaagu p., v. a. Patküla vallaval. 4. 12. 19 a. nr. 134.

Adamson, Leili Johani t., v. a. Patküla vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 1089.

Noorberg, Johan Johani p., v. a. Taagepera vallaval. 11. 12. 19 a. nr. 99.

Hurt, Jaan Pauli p., v. a. Iõgeveste vallaval. 11. 12. 19 a. nr. 131.

Vaino, Anton Mihkli p., v. a. Järve vallaval. 26. 2. 21 a. nr. 1327.

Liivak, Hilda Mari Juhani t., v. a. Aaspere vallaval. 18. 5. 20 a. nr. 1663.

Aro, August, v. a. Kohtla vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 359.

Lill, Aliide Hansu t., v. a. Laatre vallaval. 31. 7. 24 a. nr. 41.

Makko, Emilie Martini t., v. a. Mäetaguse vallaval.

Siigur, August Leena p., v. a. Nõmme pol. jsk. ülemalt 4. 8. 25 a. nr. 2061.

Masepp, Hans Jaagu p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 20. 1. 20 a. nr. 9203.

Pakmann, Friedrich Mardi p., v. a. Tall. linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 4. 11. 25 a. nr. 2268.

Jürgens, Liina Gottliebi t., v. a. Tall. linna pol. 6. jsk. ülemalt.

Ruhno, Helmi Friedrichi t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 22. 5. 22. a. nr. 17759

Aprillas, Karl Juliuse p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 16. 3. 20 a. nr. 11165:

- Tiilmann, Olga Jaani t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 15. 1. 20 a. nr. 7170.
- Avik, Liisa Kristjani t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 13. 1. 20 a. nr. 7605.
- Kullisaar, Villem Mardi p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 24. 3. 20 a. nr. 9218.
- Raudsepp, Marie Nikolai t., v. a. Pärnu maak. pol. linna jsk. ülemalt 28. 12. 25 a. nr. 1425.
- Habarov, Maria, v. a. Irboska vallaval. nr. 3318.
- Lvov, Ivan, v. a. Senno vallaval. nr. 578.
- Ljahov, Ljubov, v. a. Irboska vallaval. nr. 3206.
- Dedov, Terenti, v. a. Senno vallaval. nr. 400.
- Minajev, Filip, v. a. Senno vallaval. nr. 360.
- Larionova, Praskovja, v. a. Petseri vallaval. nr. 157/30.
- Spirkov, Grigori, v. a. Senno vallaval. nr. 519.
- Gründel, Andrei, v. a. Senno vallaval. nr. 174.
- Poolik, Olga Stepani t., v. a. Taheva vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 322.
- Viiu, Peeter Karli p., v. a. Karula vallaval. 17. 4. 20 a. nr. 1075.
- Mustjärv, Jakob Jaani p., v. a. Tölliste vallaval. 13. 2. 20 a. nr. 39.
- Sirmais, Alma Jaani t., v. a. Kaagjärve vallaval. 24. 12. 19 a. nr. 622.
- Peterson, Olga Jakobi t., v. a. Valga maak. pol. ülemalt 1. 7. 22 a. nr. 1.
- Treumuth, Peeter Peetri p., v. a. Paju vallaval. 24. 8. 23 a. nr. 59.
- Allik, Aleksander Vidriku p., v. a. Kui-gatsi vallaval. 23. 12. 19. a. nr. 241.
- Braun, Voldemar Pauli p., v. a. Nõmme pol. jsk. ülemalt 29. 12. 24 a. nr. 1414.
- Kolts, Linda Antoni t., v. a. Saadjärve vallaval. 13. 12. 22. a. nr. 1.
- Känksepp, Aleksander Kusta p., v. a. v. a. Sangaste vallaval. 27. 8. 20 a. nr. 1540.
- Berg, Aliide Jaani t., v. a. Valga linna pol. ülemalt 31. 12. 19 a. nr. 3576.
- Keerov, Ida Kusta t., v. a. Valga linna pol. ülemalt 14. 1. 20 a. nr. 4458.
- Mölder, Jakob Villemi p., v. a. Tölliste vallaval. 31. 12. 24 a. nr. 66.
- Simm, Anton Jaani p., v. a. Kavastu vallaval. 24. 3. 25 a. nr. 441.
- Jaanhoid, Hendrik Jüri p., v. a. Olustvere vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 132.
- Kahu, Jaan Tõnise p., v. a. Vastemõisa vallaval. 10. 4. 20 a. nr. 1301.
- Teder, Hans Juhani p., v. a. Aidu vallaval. 11. 12. 19 a. nr. 34.
- Bernhardt, Mari Tooma t., v. a. Puiatu vallaval. 31. 3. 20 a. nr. 421.
- Simrot, Jaan Ritso p., v. a. Tarvastu vallaval. 15. 1. 20 a. nr. 1222.
- Raabe, Helene Tooma t., v. a. Vastemõisa vallaval. 19. 2. 20 a. nr. 744.
- Schaljagin, Grigori Nikolai p., v. a. pol. peavalitsuselt 4. 1. 24. a. nr. 566/177.
- Linde, Ida Jüri t., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 5. 4. 21. nr. 7703.
- Leoke, Jaan Hansu p., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 26. 4. 20 a. nr. 6474.
- Juurup, Jaan Antsu p., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 4. 12. 19 a. nr. 1719.
- Aur, Mats Peetri p., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 7. 4. 21 a. nr. 648.
- Pinsol, Jüri Peedi p., v. a. Vastemõisa vallaval. 10. 2. 20 a. nr. 648.
- Loogus, Liisa Jaani t., v. a. Suislepa vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 299.
- Brauer, Hans Jakobi p., v. a. Viljandi vallaval. 17. 9. 20 a. nr. 1156.
- Taalmann, Jaan Jaani p., v. a. Puiatu vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 259.
- Varm, Jaak Mihkli p., v. a. Sürgavere vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 80.
- Õunapuu, Johan Jüri p., v. a. Vastemõisa vallaval. 10. 8. 20 a. nr. 1488.
- Kabli, Mart Hansu p., v. a. Aidu vallavalitsus 30. 12. 20 a. nr. 324.
- Pink, Eduard Mardi p., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 8. 6. 20 a. nr. 6623.
- Koger, Juhani Tani p., v. a. Uue-Suislepa vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 180.
- Kikkas, Ado Jaani p., v. a. Vana-Võidu vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 278.
- Hendrikson, Anna Henu t., v. a. Vana-Tänassillma vallaval. 30. 3. 22 a. nr. 995.
- Eriplane, Marie Märdi t., v. a. Viljandi vallaval. 19. 12. 19 a. nr. 858.
- Tire, Anna Mardi t., v. a. Sürgavere vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 613.
- Ragul, Johan Jaani p., v. a. Uue-Võidu vallaval. 23. 12. 20 a. nr. 757.
- Rebane, Leena Marguse t., v. a. Vana-Võidu vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 330.

- Piir, Ado Joosepi p., v. a. Tarvastu vallaval. 30. 12. 25 a. nr. 594.
- Lill, Jaan Hansu p., v. a. Holstre vallaval. 18. 12. 19. a. nr. 132.
- Bloom, Liisa Hansu t., v. a. Tuhalaane vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 61.
- Naar, Alfred Tõnise p., v. a. Viljandi maak. poi. linna jsk ülemalt 19. 6. 24. nr. 1298.
- Paju, Osvald Joosepi p., v. a. Viljandi vallaval. 29. 1. 27 a. nr. 5.
- Kukk, Anu Hansu t., v. a. Viljandi vallaval. 16. 1. 20 a. nr. 786.
- Madisson, Anna Johani t., v. a. Vastemõisa vallaval. 22. 2. 20 a. nr. 1159.
- Lasberg, Kristjan Jüri p., v. a. Peetri vallaval. 21. 3. 22 a. nr. 1559. (720)
- Golubin, Dimitri Stepani p., v. a. Narva vallaval. 3. 6. 21 a. nr. 1504. (2310)
- Schults, Helmi Juhani t., Narva linna pol. ülemalt 2. 12. 19 a. nr. 6323. (1336)
- Vodja, Mart Joosepi t., v. a. Auvere vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 76.
- Sultsenberg, Jaan Hendriku p., v. a. Pornuse vallaval. 5. 12. 19 a. nr. 12. (42900)
- Aruksaar, Jaan Karli p., v. a. Tähekvere vallaval. 11. 12. 19 a. nr. 306. (1338)
- Peasson, August Kristjani p., v. a. Narva linna pol. 1. jsk. ülemalt 12. 1. 25. a. nr. 36. (1339)
- Landsberg, Johannes Joosepi p., v. a. Narva linna pol. ülemalt 7. 12 19 a. nr. 7435. (1342)
- Ivanov (nüüd Kuropatkin), Dimitri Ignati p., v. a. Naroova vallaval. 21. 9. 20 a. nr. 698. (2311)
- Hosjainov, Mihail Grigori p., v. a. Skarjatina vallaval. 18. 10. 21. a. nr. 1127. (2530)
- Koslov, Anastasia Borisi t., v. a. Skarjatina vallaval. 8. 3. 21 a. nr. 785 (2531)
- Saali, August Jaani p., v. a. Kose vallaval. 6. 11. 23 a. nr. 958. (2410)
- Avamets, Timofei, v. a. Järvesuu vallaval. 12. 11. 21 a. nr. 351. (1677)
- Laapin Stepan, v. a. Satserinna vallaval. 13. 12. 22 a. nr. 10/4121. (1701)
- Hahajeva, Vassilissa, v. a. Kulje vallaval. 13. 4. 23 a. nr. 778. (1796)
- Zupajev, Platon, v. a. Mäe vallaval. 14. 3. 24 a. nr. 577. (1836)
- Buravin, Jakob, v. a. Kulje vallaval. 9. 3. 26 a. nr. 31.
- Tverdänski, Ivan, v. a. Satserinna vallaval. 23. 9. 24 a. nr. 280/142849. (1871)
- Toim, Andrei, v. a. Mäe vallaval. 1. 2. 24 a. nr. 524. (1910)
- Ignatveja, Olga, v. a. Patküla vallaval. 25. 5. 27 a. nr. 21. (1913)
- Alberg, Liisa, v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 16. 1. 20 a. nr. 9530. (3986)
- Petermann, Aleks. Hansu p., v. a. Tammiste vallaval. 30. 6. 20. a. nr. 353. (3988)
- Sooberg, Mihkel Mari p., v. a. Võlla vallaval. 6. 6. 21 a. nr. 424.
- Sooberg, Sinaida, v. a. Võlla vallaval. 30. 12. 20 a. nr. 349. (3990)
- Shon, Johan Villemi p., v. a. Rääma vallaval. 31. 3. 21 a. nr. 717. (3992)
- Kumm, Marie Jaani t., v. a. Pärnud linna pol. ülemalt 19. 12. 19 a. nr. 6899. (3993)
- Sarapuu, Rudolf Peetri p., v. a. Pärnu maak. politsei linna jaoskonna ülemalt 17. 1. 22 a. nr. 14365. (3994)
- Holm, Liina Aini t., v. a. Sauga vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 213. (3995)
- Heinrichson, Lisette Villemi t., v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 10. 12. 19. a. nr. 4892. (3998)
- Isak, Marie Priidiku t., v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 20. 12. 19 a. nr. 7002. (3999)
- Tomson, Anna Jaani t., v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 22. 12. 19 a. nr. 7444. (4000)
- Toop, Andrei, v. a. Järvesuu vallaval. 23. 4. 24 a. nr. 147. (1967)
- Stabov, Praskovja, v. a. Satserinna vallaval. 23. 4. 23 a. nr. 105. (2019)
- Beresov, Nikolai, v. a. Satserinna vallaval. 19. 9. 23 a. nr. 309. (2020)
- Tähe, Semjon, v. a. Vilo vallaval. 7. 5. 26 a. nr. 670/311884. (2027)
- Sarja, Jegor, v. a. Järvesuu vallaval. 17. 4. 25 a. nr. 191. (2043)
- Müürsepp, Dimitri, v. a. Petseri vallaval. 9. 9. 20 a. nr. 177/27. (1321)
- Mosin, Irina, v. a. Kulje vallaval. 9. 12. 24 a. nr. 523. (2058)
- Mosin, Praskovja, v. a. Kulje vallaval. 25. 2. 24 a. nr. 57. (2058)
- Umallas, Oskar Peetri p., v. a. Pärnu linna politseikomissariilt 23. 3. 27 a. nr. 2693. (3972)